

Svenska
Fyrsällskapet
www.fyr.org

Blänket

2025:3 Årg 29

inkl. HÖSTPROGRAM 2025

Adress:

Svenska Fyrsällskapet
Box 1200
131 27 Nacka Strand
Tel 08 710 3333

Hemsida: www.fyr.org

Redaktör:

Maria Elsby
Terrassvägen 3 Stockevik
451 78 Fiskebäckskil
Tel. 0523-221 39
Mobil: 0707-804375
e-post:
maria.elsby@gmail.com

Ansvarig utgivare/ordf.

Jan Olsén
Boda Byväg 13
139 90 Värmdö
Tel. 0706-223137
e-post: jankg.olsen@gmail.com

Nästa manusstopp:
25 augusti 2025

ISSN 1404-3262

Omslagsbild:

Mull of Galloway, Skottland

Foto: Jan Hopfinger

Svenska
Fyrsällskapet
www.fyr.org

Blänket

2025:3

Informationsskrift
för medlemmar i
Svenska Fyrsällskapet.

*Författarna är själva
ansvariga för artiklarnas
innehåll och bilder.*

Bankgiro: 5401-9344
Bank: Handelsbanken
IBAN: SE30 6000 0000 0005 0942 0818
Bic/Swift-code: HANDSESS
Organisations nr: 802439-0216

Innehåll

Hej alla Fyrälskare	4
<i>Jan Olsén</i>	
Redaktörens ruta	5
<i>Maria Elsby</i>	
Svenska Fyrsällskapets program hösten 2025	6
Skeppsklockan - En fantastisk resa. Den annorlunda klockbojen	10
<i>Tom Karlberg</i>	
Är det skeppet "Alma" som gav namnet till Almagrundet	13
<i>Sven-Olof Nordenberg</i>	
Om S/S Maconas dramatiska förlisning utanför Nidingen 1920	14
<i>Carl-Magnus Stolt</i>	
Fyr- och skärgårdskryssning	17
<i>Jan Olsén</i>	
Åtta fyror på Skottlands sydvästra kust	18
<i>Jan Hopfinger</i>	
2025 Års Vipp till Morups Tänges Fyrsällskap	25
<i>Jan Olsén</i>	
Fjordskar - en fyrplats i Kungsbackafjorden	26
<i>Agneta Linger</i>	
Fyrutställning på Hoburgs fyr 15/6 - 17/8 2025	29
<i>Göran Storm</i>	
Invigning och utställning i fyren på Landsort 17 maj 2025	30
<i>Jan Olsén</i>	
Utflykt till Huvudskär	33
<i>Jan Bertil Sölvén</i>	
La Lanterna, en höjdare	34
<i>Marie Tilosius</i>	
Provmontering av lins på Fårö fyrplats	36
<i>Jan Olsén</i>	
Tips för mörka kvällar	38
<i>Leif Elsby</i>	
Protokoll fört vid årsmöte med Svenska Fyrsällskapet	40
Årsmöte Svenska Fyrsällskapet 29 mars 2025 i Mariestad	42
<i>Jan Olsén</i>	
Sidan för barn och nästan vuxna	43
<i>Redaktören</i>	
Boktips m.m.	44
<i>Maria Elsby, Sven Gj. Gjeruldsen, Kristina Söderlind Rutberg & Ulf Jonsell</i>	
Notiser:	9, 39, 43, 45
Sett från ordförandens horisont	46
Till Esbjörn Hillbergs Minne	47
Klubbmärken, tröjor, m.m.	48
Hur blir jag medlem i Svenska Fyrsällskapet?	49
Hur gör man för att få en artikel publicerad i Blänket?.....	49
Svenska Fyrsällskapet; styrelse och kommittéer	50
Medlemsavgifter för 2025	51

Hej alla Fyrälskare

Sommaren börjar lida mot sitt slut men än är den inte över.

Helgen den 16 – 17/8 är det internationella fyrdagen då ett 50-tal fyrplatser håller öppet för besök. Många fyrplatser är fantastiska besöksmål.

I detta nummer av Blänket hittar ni också många trevliga aktiviteter som våra programkommittéer genomför under hösten. Det blir både utflykter och föredrag.

Vårt fyrbesöksprojekt fortsätter med oförminskad kraft.

I egen regi arbetar vi på Fårö och Örskär för att få till fyrutställningar där.

Norrland arbetar vi också med, men där är det lokala fyrföreningar som arrangerar utställningarna på Bönan, Bjuröklubb, Högbonden, Pite Rönnskär och Bergudden på Holmön.

Vi har sorterat fyrmaterial och fraktat det från Sjöfartsverkets depå i Karlsro, Norrköping och berättat på plats vad det är för fyrutrustningar. Vi har också tillverkat ett antal skyltar som vi kan stötta utställningarna med. Stor entusiasm har visats Fyrsällskapets representanter på varje fyrplats man besökt.

Renoveringen av Kullens fyrplats fortsätter. Det är bitvis ganska omfattande arbeten. En enkel tillfällig utställning har arrangerats i maskinhuset. Utställningen kommer slutföras när fyrrenoveringen är klar.

Utställningen i Landsorts fyr invigdes den 17/5 och har blivit en succé med många besökare.

Måseskär håller på med sin utställning i den gamla maskinboden. Det finns en del miljöarbeten som måste genomföras innan platsen blir publik.

Fyrkryssningen som genomfördes den 20 – 21/5 blev en fin resa med vacker natur och mycket information och historier. Vi har redan bestämt med rederiet att genomföra en fyrkryssning i maj kommande år. Datum ej bestämt.

Med vänlig hälsning

Janne Olsén

Ordf. Svenska Fyrsällskapet

Redaktörens ruta

Större delen av sommaren har passerat, men för oss som gillar fyrar återstår en höjdpunkt d.v.s. den Internationella Fyrdagen. Kolla på hemsidan när och vilka fyrar som är öppna.

Vad hände? Tom Karlberg berättar om en skeppsklockas otroliga öde efter att fartyget gått under.

Varför ligger det kineser begravda på Onsala kyrkogård innanför Nidingen? Det har Carl-Magnus Stolt tagit reda på.

"Blänkets resereporter" Jan Hopfinger har varit i Skottland och berättar om några fyrar på skotska västkusten som han besökt. Jan planerar alltid sina resor väl och det kan vara värt att följa hans rutt om man själv vill bese dessa fyrar.

De flesta har väl någon gång sett filmen "*Göta Kanal - eller vem drog ur proppen*". Man kan lugnt säga att proppen har lossnat i Svenska Fyrällskapet vad gäller att kunna besöka fyrar och se nya och gamla fyrutställningar. Tack vare Christian Lagerwalls samlande av fyröverskottsmaterial inom Sjöfartsverket och med ett utlåningssystem som sköts av vår förening så får väldigt många fler möjlighet att besöka och lära om fyrartefakter och fyrhistoria. Möjligheten att kunna besöka utställningar långt utanför huvudstadens gränser är fantastisk. Ytterligare platser är på gång. En utställningslokal på Fårö är långt framskriden. Mycket av det nedlagda arbetet där kan återanvändas på flera platser bl.a. Örskär.

Besparingar förekommer överallt så också i Sjöfartsverket. Dessa kommer att påverka fyrrenoveringar även om fyrarna i det oroliga världsläget blir alltmer betydelsefulla och därmed nödvändiga att hålla i skick.

Som vanligt är jag på tiggarrått. Nej det gäller inte pengar utan artiklar. Har du något som du tror kan intressera Svenska Fyrällskapets läsare så hör av dig till mig (kontaktuppgifter finns på omslagets insida). Har du fått ta hand om fyrmaterial, såsom böcker och föremål med anknytning till fyrar och om du inte vill behålla det själv så kontakta antingen mig (Maria Elsby) eller någon i styrelsen.

Sorgligt nog har en av författarna till många artiklar i Blänket gått ur tiden. Barbro Jacobsson i Nordmaling, men född på Gräsö, finns inte mer bland oss. Barbro tillhörde fyrsläkten Englund och hade 3 generationer av fyrmästare/fyrvaktare bakom sig. Hon har genom sina artiklar låtit oss få en inblick i fyrlivet långt bakåt i tiden. Farfarsfar fyrmästare på Agö, farfar fyrmästare på Örskär, farbror fyrmästare på Pater Noster och far 1:e fyrvaktare på fyrskepp på ostkusten. Barbro hade ett brinnande intresse för fyrar och livet på dem. Detta överförde hon till sonen Alf. Varje sommar reste de från Norrland till Gräsö och Örskär eftersom detta var platser som betytt mycket för släkten Englund. Min förhoppning är att sonen i kvarlämnade handlingar finner mer fyrhistoria som kan komma Fyrällskapets medlemmar till del och att han behåller intresset för fyrar.

Önskar er ett gott slut på sommaren och glöm inte när höstmörkret faller på så finns Fyrwiki att ta till.

Maria Elsby

OBS! Om vi tvingas ställa in föredrag eller utflykter kommer detta att anslås på Fyrsällskapets hemsida www.fyr.org.

Svenska Fyrsällskapets program hösten 2025

2-10 augusti

Dagsutflykter till Måseskärs fyrplats

Under Västerhavsveckan, v32, (2-10 augusti) finns det möjlighet att komma ut till Måseskärs fyrplats. Heidenstamsfyren är öppen för besök och guidas av medlemmar i Fyrsällskapet. Du kan boka båtfärd t/r Karingön-Måseskår hos **Mareblå & Havguiderna** på mail till Kenneth.freij.kf@gmail.com eller tel 070-1747637.
Avgift: c:a 300 kr/person (samma pris för barn)

16-17 augusti

Internationella fyrdagen/fyrhelgen

Svenska Fyrsällskapet arrangerar den Internationella Fyrdagen på den tredje helgen i augusti. Lokala avvikelser kan förekomma, för besked se <https://fyr.org/aktiviteter/internationella-fyrdagen.html>
Den Internationella Fyrdagen firades första gången 2002 och firas sedan dess varje år av många fyrar runt Sveriges kust.

17 augusti Lysekil

Fyrspaning

Samling Paviljongen i Havsbadparken, Lysekil söndag 17 augusti kl 13.00
Promenad till **6 historiska fyrar** (5 kan nås med rullstol) samtidigt som vi ser fyrarna i lederna runt Lysekil. Avslutas c:a 15.00 överst i Kungsgatan.
Ingen anmälaning, ingen avgift.
Vid frågor, sms till Magdalena Skalegård 0702-345474

Hösten Gotland

Fyrsafari

Vi besöker fyrar och museer, denna gång på norra Gotland. Bl.a. Albatrossmuseet, Hembygds-museet i Herrvik och Sjöfartsmuseet i Slite samt många fyrar längs vägen, från Ljugarn till Färö.
Tid och plats se www.fyrtillyngotland.se

6 september Syd

Utfärd till fyren Godnatt

Utfärd till världsarvet fyren Godnatt i Karlskrona skärgård.
Avresa från Skeppsbrogatan 1 i Karlskrona, lördagen den 6 september kl. 14.00
Kostnad: 200 kr/person för båtresa och guider
Anmälan senast den 24 augusti till Fleming Eklund tel. 0705-180671, eller mail fystad8@gmail.com

6-7 september Göteborg

En natt på Nidingens fyrplats

Samling Gottskär, Onsala halvön, lördag 6 september kl 13.45 eller 14.45 åter ca kl 14.30
I övrigt se text i Blänket 2025:1 under aktiviteter sid 8.
Denna extra tur blev till för att det var så stort intresse för turen till Nidingen den 10-11 maj. De som anmält sig och inte kom med då fick en chans till denna tur.
Turen är fullbokad. Enstaka återbud kan bli, kontakta Göran Sernbo tel. 0704-449843

10 september Stockholm.

Hands 2 ocean

Skeppsholmens Folkhögskola, Slupskjulsvägen 12, onsdag 10 september kl 19.00.

Claes Granath är en dykarbas som leder sitt team att hålla rent vid kajer mot allt skräp som slängs i sjön.

Resväg kommunalt: Buss 65 till busshållplats Moderna Muséet på Skeppsholmen, gå 100 m mot norra udden. Parkering finns i anslutning till Folkhögskolan.

Lokal: Tackelkammaren, ingång vid Huvudentrén.

Inträde: 20 kr (obligatoriskt), inträde + kaffe med kaka 40 kr.

Anmälan senast 6 september till Jan-Bertil Sölvén, tel. 0734-445915 eller mail till ulf.schloss@telia.com.

14 september Göteborg

Utflykt till Böttö fyrplats

Samling: Saltholmens Båttterminal, Göteborg, söndag 14 september kl 11.50.

Åter Saltholmen c:a kl 15.

Vi åker med båt, Börjessons "Fjordskar", c:a 30 min, ut till **Böttö** i inloppet till Göteborg.

Böttö fyr tändes 1841 tillsammans med Buskärs- och Vinga fyrar. Böttö avbemannades 1964.

På Böttö blir vi guidade av **Böttö Hembygdsförening**, som äger husen. Vi får gå upp i den gamla lanterninen på hustaket, få en liten titt in i fyrvaktarbostäderna, som idag är privata.

Sedan är det bara att njuta, kanske ett bad.

Under tiden på ön finns det begränsat med väderskydd och båten lämnar troligen ön under vårt besök där. Så ha med **kläder efter väder**.

Ta med egen fika det finns inget att köpa på ön.

Antal personer: max 40

Anmälan som är bindande görs till fyrprogvast@gmail.com 13-19 augusti. Ange namn, medlemsnummer och mailadress! Obs! endast 2 personer kan anmälas per mail

Kostnad 400 kr/person insättes på Fyrsällskapetets bankgiro 5441-3174 inom 5 dagar efter bekräftad anmälan.

Då tillägningen vid ön är väderkänsligt så kan turen komma att ställas in vid otjänlig väderlek. Vi kommer att meddela senast kl 18 fredag 12 september om resan blir inställd på Fyrsällskapetets hemsida. Du måste själv förvissa dig om att resan blir av genom att titta under aktiviteter på Fyrsällskapetets hemsidan www.fyr.org eller ringa någon i programkommittén.

Blir resan inställd så betalas avgiften tillbaka.

Vid frågor sms till Marie Tilosius 0705-545151

20 september Stockholm

Utflykt till Älmsta Roslagen

Välkomna till utflykt och besök på **Skärgårdsmuséet i Älmsta**. Vi träffas kl. 13.00 vid museet.

Vi bjuder på entré och guidning. Medtag matsäck och dryck.

Kommunikation, med bil eller buss från Tekniska högskolan mot Norrtälje och byte till buss mot Älmsta, avstigning vid Gåsviks vägskäl. Resan tar drygt 2 timmar.

Anmälan senast 17 september till Jan-Bertil Sölvén, tel. 0734-445915 eller mail ulf.schloss@telia.com

25 september Göteborg

Fyrar; Mystik, Musik och Mord

Sjöfartsmuseet Akvariet, Karl Johansgatan 1-3 torsdag 25 september kl 18-19

Peter Gropman, radiojournalist känd för bl.a. många fyrintervjuer i radio, visar bilder och berättar om mystik, musik och mord på fyrar.

Anmälan till Sjöfartsmuseet Akvariet www.sjofartsmuseetakvariet.se/aktiviteter

Antal platser: 49, så var snabb med anmälan!

Avgift: Dagsbiljett 70 kr eller Museikort 140 kr (för hela kalenderåret 2025), pensionär 120 kr
Detta är ett samarbete mellan Svenska Fysällskapet och Sjöfartsmuseet Akvariet
Passa på att se på det nyrenoverade Museet och Akvariet!

9 oktober Gotland/Visby

Hansakatastrofen

Jakob Ringbom berättar om sin nya bok om torpederingen av S/S Hansa på väg till Visby i november 1944.

Tid och plats se www.fyrtillysyngotland.se

15 oktober Stockholm.

Gamla båtvrak i Stockholms skärgård

Skeppsholmens Folkhögskola, Slupskjulsvägen 12, onsdag 15 oktober kl 19.00

Håkan Altrock från vrakmuseet besöker oss och berättar om gamla båtvrak runt våra kuster.

Resväg: se 10 september

Inträde: 20 kr (obligatoriskt), inträde+kaffe med kaka 40 kr.

Lokal: Tackelkammaren, ingång vid Huvudentrén.

Anmälan senast 12 oktober till Jan-Bertil Sölvén tel 0734-445915 eller mail till ulf.schloss@telia.com

22 oktober Sydsverige

Svenska Fyrssystem

Onsdagen den 22 oktober kl. 19.00

Jan Olsén, ordförande i Svenska Fyrssystemet, berättar och visar bilder om Svenska fyrssystem.

Lokal: Råå segelsällskap Råå.

Liten avgift

Anmälan senast den 8 oktober till Fleming Eklund tel. 0705-180671, eller mail till fystad8@gmail.com

23 oktober Henån, Orust

Allmogeåtar på Bassholmen

Henån, Biblioteket, Kajutan, torsdag 23 oktober kl.19.00

Anna Holme, visar bilder och föreläser om Föreningen Allmogeåtarers verksamhet på Bassholmen och om olika traditionella båttyper från Bohuslän. Kanske dyker det upp en eller annan fyr också.

Ingen anmälan, ingen avgift, fika finns att köpa

Möjlighet att köpa Fyrhandboken och fyrkortlekar.

Arrangemanget är ett samarbete mellan Svenska Fyrssystemet och Föreningen Allmogeåtarer.

Vid frågor sms till Ann Holmdahl tel 0703-539550

23 oktober Göteborg

Kosters Maritima Nationalpark och Ursholmens fyr

Sjöfartsmuseet Akvariet, Karl Johansgatan 1-3 torsdag 23 oktober kl 18-19

Anders Tysklind, chef för Maritima Nationalparken, berättar i ord och bild om Nationalparken och om Ursholmens Fyrplats

Anmälan till Sjöfartsmuseet Akvariet www.sjofartsmuseetakvariet.se/aktiviteter

Antal platser: 49, så var snabb med anmälan!

Avgift: Dagsbiljett 70 kr eller Museikort 140 kr (för hela kalenderåret 2025), pensionär 120 kr

Detta är ett samarbete mellan Svenska Fyrssystemet och Sjöfartsmuseet Akvariet.

Passa på att se på det nyrenoverade Museet och Akvariet!

12 november Stockholm

Gotska Sandön

Skeppsholmens Folkhögskola, Slupskjulsvägen 12, onsdag 12 november kl.19.00
Professor Johan Rönnby besöker oss och berättar om Gotska Sandön och vattnet runt ön
Resväg: se 10 september:
Inträde 20 kr (obligatoriskt), inträde+kaffe med kaka 40 kr.
Lokal: Tackelkammaren, ingång vid Huvudentrén.
Anmälan senast 9 november till Jan-Bertil Sölvén tel 0734-445915 eller mail till
ulf.schloss@telia.com

16 november Göteborg

Poängpromenad med fyrfrågor

Plats: Göteborg, Klippanområdet, vid soffbord, mellan parkering Sockerbruket och Röda sten.
Start kl 13-14.
Bana genom Klippanområdet max 2 km. svara på fyrfrågor. Kl 14.45 drar vi vinnare de 5 först
dragna svaren med alla rätt får en fyrhandbok eller en fyrkortlek.
Ingen anmälan, ingen avgift
Fyrsällskapet bjuder på alkoholfri glögg och pepparkakor.
Vid frågor sms till Marie Tilosius 0705-545151
Så läs på om fyrar! Kom och upptäck Klippanområdet i Göteborg!

20 november Göteborg

Vippfyrar och Mariestads fyrar

Sjöfartsmuseet Akvariet, Karl Johansgatan 1-3 torsdag 20 november kl 18-19
Bo Björk, ordförande i Mariestads Fyrsällskap, berättar i ord och bild om bygget av Vippfyren
"Lennart" samt om renovering av fyrar i Mariestad. Se www.mariestadsfyr.se
Anmälan till Sjöfartsmuseet Akvariet www.sjofartsmuseetakvariet.se/aktiviteter
Antal platser: 49, så var snabb med anmälan!
Avgift: Dagsbiljett 70 kr eller Museikort 140 kr (för hela kalenderåret 2025), pensionär 120 kr
Detta är ett samarbete mellan Svenska Fyrsällskapet och Sjöfartsmuseet Akvariet.
Passa på att se på det nyrenoverade Museet och Akvariet!

Fyrpersonal

Har det hänt något sedan sist?

Nja inte så mycket, enstaka nya har tillkommit annars har mest kompletteringar gjorts. Det finns ändå 11479 personer (fyrvaktare och deras närmaste anhöriga) att kolla upp. För de som har glömt hur man söker och för nytillkomna medlemmar eller andra intresserade så kommer här en kort instruktion.

Gå in på Svenska Fyrsällskapets hemsida, www.fyr.org, välj Fyrpersonal i menyraden. Du kan sedan söka antingen på en fyrplats eller på en persons namn.

Sedan jag startade med dokumentationen 2008 har det hänt några gånger att personer hört av sig och menat att jag dödförklarat dem eller någon levande släkting till dem. Ånej, registret är upplagt så att det finns fasta rubriker i fetstil såsom "Föräldrar", "Född" och "Död". Dessa rubriker finns alltid med och finns det inget datum efter "Död" så är man i livet åtminstone vad jag vet. Ledsen om jag upprört någon.

Saknar du någon eller hittar något fel så är jag tacksam om du hör av dig till mig på maria.elsby@gmail.com.

Maria Elsby

Skeppsklockan - En fantastisk resa.

Den "annorlunda klockbojen".

Tom Karlberg, Stocksund

Hur kan det komma sig att en tung skeppsklocka, gjuten i mässing, hamnar i havet och kan flyta över halva Atlanten?

Jo, här kommer historien om hur det hela gick till.

För ganska exakt 100 år sedan. Året var 1922. Under det året sjösattes ett av Transatlantics nybyggen på Lindholmens varv i Göteborg. Champagneflaskan hade krossats mot kölplåten på S/S Tolken (döpt efter en sjö i Västergötland).

Jungfruresan gick, efter några månader, från Göteborg, förmodligen till Luleå eller Narvik för att där lasta järnmalm. S/S Tolken var ett bulkfartyg som mestadels lastade malm. På den här första resan siktade manskapet Vinga fyr när man gick ut på Västerhavet. Men många fler gånger skulle det inte bli. För ett malmfartyg finns ingen större anledning att anlöpa Göteborgs hamn.

Åren gick och andra världskriget bröt ut.

På tidiga våren 1940 hade emellertid M/S Tolken varit hemma i Göteborg, för att bl.a. byta delar av besättningen.

Fyren Lista

Foto: Norsk fyrforening

Nu mönstrade, bland andra, en yngre man på fartyget. Han var "långväga släkting" till mej. Det är hans berättelse (Erik Lindgren, blivande 3:e maskinist ombord), som ligger till grund för den här historien. Jag har bearbetat och förkortat den en hel del, dessutom har jag kompletterat berättelsen med uppgifter om en del fyrar som passerades.

Från Göteborg gick fartyget med destination Sydafrika - ännu hade inte Tyskland ockuperat Danmark och Norge. Vinga passerades (något påbud om att hålla fyren släckt hade ännu inte kommit). Men den 8:e april 1940 beordrade den svenske marinchefen: "Släck alla fyrar på västkusten".

Redan 10 dagar senare, tändes fyrarna tillfälligt igen. Detta efter en begäran av den tyska Kriegs-Marine. (En svensk eftergift?)

M/F Tolken gick ut på Nordsjön, längs den norska kusten, fyrarna Lista och Utsira passerades, därefter stack man till sjöss i höjd med Ålesund och gick norr om Skottland.

Fyren Utsira

Foto: Norsk fyrforening

Fyren Dunnet Head på Skottlands nordspets

Efter passage av fyren Dunnet Head på norra Skottland, lades kursen mot söder. Resan till destinationsorten gick bra. När fartyget hade slut-lossat i de afrikanska hamnarna hade krigshandlingarna i Europa eskalerat.

Tyskarna hade börjat lägga ut minor i Nordsjön och utanför Sveriges kust. I och med detta blev det problem att färdas till och från hemnavattnen. Rederiet bestämde sig för att hyra ut fartyget till Engelska staten. Hela tiden förde emellertid fartyget svensk flagg. S/S Tolken befann sig alltså, vid det här tillfället, utanför "spärren".

Och "spärren" eller rättare sagt minspärren, som tyska marinen lagt ut, hindrade fartyg som befann sig på långväga resor, utanför själva linjen med minor, att gå mot svenska västkusten eller in i Östersjön. Nu blev det istället mestadels frakter till och från England och mellan Syd- o Nordamerika. 1942 sålde Transatlantic fartyget till Rederi AB Wallenco i Stockholm. Fartyget fick behålla sitt namn och även krigstjänsten för England fortsatte som tidigare.

På den nu aktuella resan passerades Irland på nordgående, sista fyren man såg var nog Hook Head. Detta innan

man kom ut på Atlanten på riktigt, och kunde ansluta sig till en konvoj av allierade fartyg som var på väg från Europa till Nordamerika.

Dagarna gick.

Nu var det den 13 maj 1942. Komna halvvägs upp mot Grönlands sydspets svänger konvojen av mot Newfoundland. Trots att det är en konvoj med flera fartyg, är avstånden mellan dem ganska stora. På nätterna försöker tyska u-båtar att gå in mellan fartygen och träffa ett eller annat med torpeder. Denna natt, den 13 maj, vid 3-tiden på morgonen, fick tyskarna in en fullträff på S/S Tolken och fartyget började sjunka. Tack vare att ingen last fanns ombord, hann livbåtarna sättas i sjön och hela besättningen på 34 personer klarade livhanken. Hade fartyget varit fullastat med järnmalm hade det gått till botten på bara någon eller några minuter.

Efter en hel del strapatser kunde man ro bort med livbåtarna från det sjunkande fartyget. Fullt med vrakspillror, delar av styrhytten, frälsarkransar med mera flöt omkring i det ganska lugna vattnet. Snart friskade det emellertid i, och de skeppsbrutna kämpade

Fyren Cape Spear nära St Johns

ett par dygn innan de upptäcktes av ett engelskt fartyg, S/S Bury. Besättningen på detta fartyg hade räddat flera överlevande från andra torpederade skepp som ingått i konvojen. När samtliga mannar fått mat, torra kläder och lite vila, "återvände livet" till de tidigare genomfrusna skeppsbrutna. Efter fyra dygn ombord på räddningsbåten Bury, skymtades Nordamerikas kust. Man angjorde kusten vid hamnstaden St. Johns på Newfoundland. Fyren Cape Spear passerades innan resan fortsatte och fartyget gick till hamn i Halifax vid Nova Scotia i Kanada. I Halifax skildes besättningens vägar. En del fick hjälp av konsulatet att komma till New York, där småningom de flesta mönstrade på fartyg som gick hem till Europa igen.

Men hur var det med skeppsklockan?

Jo, efter ett drygt halvår hittade några irländare vrakgods, bl.a. en del av S/S Tolkens styrhytt. Fyndet gjordes på en strand på "den gröna öns" västra sida.

På träplankor från styrhytten satt skeppsklockan monterad. Klockan hade alltså, tack vare trävirkets bärkraft, flytet och guppat över halva Atlanten och slutligen hamnat på Irland.

Skeppsnamnet Tolken var ju ingjuttet i klockans mässing, så upphittarna fick hjälp med att spåra fartyget och småningom kontaktades svenska myndigheter. Klockan kunde återbördas till ägaren, d.v.s. Wallenco Rederiaktiebolag. Än i dag finns klockan i Stockholm som ett minne av M/S Tolken, dess besättning och alla andra sjömän som kämpat och i vissa fall mist livet i samband med fartygskatastrofer under krigsåren.

Texten på minnesskriften lyder:

*Så timmarna ila, då hördes mäktigt en klockas klang,
Klockan från Tolken vi höra ringa,
klockan som kunde Atlanten betvinga.
Den ska en gång med sin ljudande malm,
för hela världen ringa en fredens psalm
och bringa lycka åt detta hus,
en strålande framtid klar och ljus*

Är det skeppet "Alma" som gav namnet till Almagrundet?

Sven-Olof Nordenberg, Gävle

I april 1866 var det norska skeppet "Alma", hemmahörande i Tönsberg, på resa från Middlesbrough till Stockholm med stenkol. Skeppet var uppmätt till 232,74 läster, hade 12 mans besättning och fördes av kapten O. Ambjörnsen.

Skeppet "Alma" anlände till Stockholm den 1 maj. Kapten Ambjörnsen berättade vid ankomsten att han utanför inloppet till Sandhamn stött på ett grund i öppna sjön. Kaptenen hade pejlat Grönskärs fyr torn i N och Korsö fyr torn ungefär i NNW. Trots den kraftiga grundstötningen kunde "Alma" segla vidare in till Stockholm.

På Södra varvet undersöktes skeppet av dykare som konstaterade stora skador på stäven, kriet och kölen som var delvis krossad, delvis avsliten, Efter reparation i dockan intogs last av kanonjärn för Hull.

Den 29 maj vid Stockholms Sjömanshus kompletterades besättningen med en matros. En matros hade tidigare mönstrat av i Stockholm på grund av sjukdom. Senare på dagen avgick "Alma" med destination Sundsvall. Där intogs en last av plank för Hull. Fartyget utklarades den 23 juni och en dryg månad senare anlöpte "Alma" Hull.

Troligen var det skeppet "Alma" som gav namnet till det numera kända Almagrundet.

Källor:

Nya Dagligt Allehanda 1866-05-01

Aftonbladet 1866-05-02

Nya Dagligt Allehanda 1866-05-03

Dagens Nyheter 1866-05-18

Post- Och Inrikes Tidningar 1866-06-01

Nya Dagligt Allehanda 1866-05-31

Sundsvallsposten 1866-06-27

Göteborgsposten 1866-08-07

Stockholms sjömanshus, mönstringsloggare 1866 sid 155

Sohlmans Sjölexikon

Södra Varvet i Stockholm där skeppet Alma reparerades. Ingen bild funnen på själva Alma.

Foto: Sjöhistoriska museet

Om S/S Maconas dramatiska förlisning utanför Nidingen 1920.

Carl-Magnus Stolt

Bilder hämtade ur boken "SOS Macona"

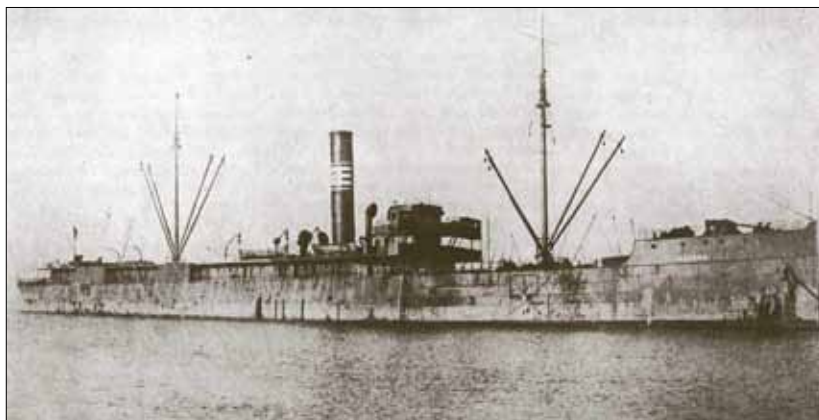

*Fyrvaktaren Anton på Nidingen
Foto mitten 70-talet*

En historia börjar alltid någonstans. För mig började berättelsen om ångaren Macona för femtio år sedan. Jag var ung då, en tonåring. Sommaren 1975 lärde jag känna fyrvaktaren Anton på Nidingen. Han hette egentligen Torin Antonsson, men han hade inget emot att vi kallade honom för Anton. Han var lågmäld och fåordig. Det hände att jag övernattade på ovanvåningen i fyrvaktarhuset. Jag minns hur det starka fyrljuset regelbundet hela natten kastades in i rummet och störde sömnen. Det var Anton som först berättade om Maconas förlisning för mig, där vi satt vid hans enkla köksbord med en vaxduk på.

Vi pratade om förlisningar. Att försvinna utan spår, att rapporteras "saknad" är det värsta som kan hända ett fartyg och dess besättning, skrev författaren Joseph Conrad i boken *Havets spegel* (1906). I själva ordet "saknad" finns ett fruktansvärt tvivel och en dyster spekulering. Ingen kommer någonsin tillbaka från ett saknat fartyg, ingen kan berätta om hur svårt fartyget hade att dö, om hur plötslig och överväldigande männens dödsångest var. Ordet "saknad" om ett fartyg tar bort varje gnutta hopp.

Men när Macona förläste i Kattegatt en januaridag 1920, fanns det en ung sjöman som kunde berätta vad som hade hänt.

S/S Macona

Men låt oss börja från början. Det 115 meter långa amerikanska ångfartyget S/S Macona lämnade Köpenhamn den 16 januari 1920. Ombord fanns 50 personer, varav 12 västerländska befäl och 38 kinesiska sjömän.

Det var svag vind och tät dimma, eller tjocka som den marina termen lyder. Mödosamt och långsamt tog man sig norrut, utmed Kattegatts halländska kust. I rädsla för minor gick man ganska nära land. Men när dimman var så tät att man inte såg båtens för från dess akter ankrade man. Kaptenen trodde då att de låg söder om Nidingen. Men man såg inget land och inga fyrar. Där låg man länge för ankar.

Vad som sedan hände var en snabb och oväntad väderförändring. Under loppet av en timma ersattes dimman och den svaga vinden av storm med vind upp mot 30 m/s. Dimman skingrades och då insåg man att ankringsplatsen låg farligt nära det bedrägliga undervattensrevet Grundabåde, norr om Nidingen. Kaptenen beordrade att ankarna skall upp och maskinen ställdes på full fart framåt. Hård vind och stora vågor gjorde situationen dramatisk. Ångaren Macona drog och ryckte i de tjocka ankarkättingarna, som till slut sprängdes. Fartyget drev obevekligt ner mot Grundabåde. Där gick det på grund och högg sig allt djupare fast på grundet. Till slut rände klippan in genom skrovet och Macona bröts av på mitten. Innan dess hann telegrafisten ombord sända iväg ett "SOS MACONA". Kort därefter bröts all ström och alla lampor slocknade. Maconas ena halva gled sedan av grundet och sjönk ner i djupet och tog många kinesiska sjömän med sig. Kaptenen samlade de som var kvar i sin hytt. Där bjöd han på cigarrer och konjak. Han visste att situationen var hopplös. Då och då bad han tredjestyrmannen Alfred Morasso att gå upp på däck och återkomma med en rapport hur det såg ut.

Vid ett sådant tillfälle gled plötsligt resten av Macona ner i det mörka och iskalla vattnet. Allt gick mycket snabbt men den 23-årige Alfred Morasso lyckades klättra upp i en mast och surra fast sig. Han hörde ångestskriken när hans kamrater försvann med fartyget ner i havsdjupet. När fartygets skrov landat på havsbotten stack fortfarande masten upp några meter ovanför vattenytan. Där stod Alfred på en liten platta. Snön yrde, han frös och timmarna var långsamma. Han var nära att ge upp.

They steamed up, took a look, and steamed away again.

"Efter några timmar, just när jag inte trodde jag skulle orka hålla mig kvar längre, fick jag syn på en bogserbåt som kom emot mig. Jag vinkade med halsduken. Men båten fortsatte förbi", berättade Alfred senare.

Alfred Morasso uppklättad i Maconas mast.

Teckning från boken "SOS Macona" (2024).

Många av de drunknade flöt iland utmed Hallandskusten. Två kinesiska sjömän fick sina gravar i Onsala. S/S Maconas förlisning uppmärksammades mycket i dagstidningarna.

Det var en kall januarimorgon. Alfred frös ända in i märgen. I många timmar klamrade han sig fast i masten. Till slut hörde han, trots stormen, det svaga ljudet från en åtta hästkrafters fotogenmotor. Det var en liten tulljaktbåt som kördes av kustroddaren David Olsson från Onsala. Den dramatiska räddningen av Alfred den 18 januari 1920 och vad som hände därefter, med lik efter sjömän som flöt iland utmed Kattegatts kust och massbegravningar i halländska kyrkor, kan man läsa om i boken "SOS Macona" (2024). Regeln var att sjömän skulle begravas på kyrkogården i den socken där de flöt iland. Gravdar med såväl kinesiska som västerländska sjömän från Macona, finns bland annat i Värö och Lindberg, utanför Varberg. Två av de kinesiska sjömännen flöt iland på Nidingen, och fick därför sina gravdar på Onsala kyrkogård.

Alfred Morasso var den ende överlevande i vad som sannolikt var västkustens värsta förlisning i fredstid mätt i antal förlorade människoliv. Fyrtionio människor dog natten till den 18 januari 1920 i Kattegatts vatten, strax norr om Nidingens fyrplats.

Alfred stannade i Sverige några månader och fick hjälpa till med identifiering av döda sjömän som flöt iland. Han var också med vid massbegravningen i Lindbergs kyrka utanför Varberg. När han återvände till USA gick han åter till sjöss, men höll också kontakt med sina nyfunna svenska vänner.

I boken "SOS Macona", som kom ut på Breakwater förlag 2024, kan man läsa mer om förlisningen, om människorna i dramat, om ilandflutet gods och om hur det gick sedan för Alfred och David. (Se boktips)

Den ende överlevande, Alfred Morasso, och hans räddare David Olsson (till höger).

FYR- OCH SKÄRGÅRDSKRYSSNING

Jan Olsén

Svenska Fyrsällskapet och fartyget Birka Gotland har planerat och genomfört en fyr och skärgårdskryssning den 20 – 21/5.

Färden gick från Stockholm ut mot Kanholmsfjärden. Därefter nordvärt ut i Stockholms ytterskärgård via Möjaleden. Sedan girade vi östvärt ut till Söderarmsleden.

När vi hade passerat Söderarm var klockan 23.30 och då upphörde den centrala guidningen. Berättandet fortsatte lokalt i den förliga baren och handlade om fyrsystemet i Ålandshav.

Fyrsällskapets bord i receptionen. Björn Hedberg, Hans Rutberg och Göran Dalén

njöt av utsikten och historierna. Fartygets goda mat och övriga arrangemang samt den trevliga personalen kryddade tiden ombord.

Rederiets planeringsansvarige och jag hade en kortare utvärdering när vi närmade oss Stockholm igen. Vi bestämde att fyr- och skärgårdskryssningen skall återkomma i maj 2026.

Många fyrintresserade åhörare.

Mariestads fyrsällskap var rikt representerat med ett 50-tal deltagare ombord.

Åtta fyrar på Skottlands sydvästra kust

Jan Hopfinger

Mull of Galloway: Foghornet med författaren som storleksreferens.

Genom tiderna har Skottland, vid sidan om Frankrike, varit det ledande landet vad gäller fyrbygge samt utveckling av fyrväsendet och fyrteknik. I Skottland finns det nästan 300 fyrar, av dem flera världskända. Majoriteten av de berömda fyrarna är klipp-fyrar (Rock Lighthouses) och fyrar belägna ute på öarna, svårtillgängliga eller med krävande omständliga och väderberoende transporter. På västkusten, mellan halvön Galloway och Skottlands nordvästra udde Cape Wrath, finns det ett antal fyrar pittoreskt belägna vid höga klippor rakt ner i Atlantens stormiga vatten. Efter många timmars studier valde jag att ta en rutt, se karta i slutet av artikeln, till de bilåtkomliga fyrarna längs huvudöns (mainland) sydvästra kust.

Mull of Galloway

Fyrplatsen Mull of Galloway

Mull of Galloway, belägen på Galloways sydöstra spets var den första fyren på mitt skotska fyräventyr. Ordet Mull kommer från gaeliska och betyder "en hög udde". Mull of Galloway är i många avseenden representativ för fyrplatser i Skottland, alla byggnader, inkl. muren runt fyrplatsen är vita, byggnaderna har guldfärgat ornament. Med fyrtornet i centrum byggdes hus för fyrmästaren, fyrvaktarna, en stuga för fyrbiträdet, maskinhus och verkstad, alla med de karaktäristiska skorstenarna med utstickande järnpipor. En sammanhållen och estetiskt tilltalande enhet. Utanför muren, där sluttningen övergår i stup placerades foghornet. Foghornet är det enda fungerande på Skottlands huvudö, renoverat, återinvigt april 2018, kan höras utvalda dagar. Dessa stora, röda foghorn är ett adelsmärke för skotska fyrar vid öppna vatten.

Fyren, byggd 1830, är hela 26 meter hög, trots att fyrplatsen ligger drygt 70 meter över havet. Under mer än 150 år byggdes fyrarna i Skottland, däribland Mull of Galloway, av samma familj, Stevensons. Mull of Galloway, ägd av den offentliga stiftelsen "Mull of Galloway Trust" sedan 2012, är en av de två fyrplatser på huvudön som från april till oktober är öppna för besök. Det finns ett café och en souvenirbutik.

Största attraktionen är självklart att komma upp i fyren och dess stora lanternin, där man möts av en guide. Inte vanligt med oss "obehöriga" i lanterniner i fungerande fyrar, men eftersom ljuskällan är en "vandrande mask" så finns det gott om plats.

Sealites dubbla LED-lykta döpt till "vandrande mask".

De flesta skotska kustfyrarna utrustades med de största kristallinserna. När fyrarna automatiserades och avbemannades så byttes linserna mot roterande strålkastarmatriser. Många linsor hamnade på museer, men tyvärr så vilar 1:a ordningens lins från Mull of Galloway sönderslagen på havsbotten. Sedan något decennium är det s.k. "modern fyrbelysning" som gäller, där modell SL-300-1D5 från australiensiska Sealite är favorit hos NBL (Norden Lighthouses Board). Innanför en bullig plastlins sitter små LED på utsidan av en ring och ljuset vandrar runt ringen vilket liknar spelet "masken" som fanns på Nokias mobiltelefoner, därför döpte jag enheten, som marknadsförs som roterande fyrlykt, till "vandrande mask". "Vandrande mask" är dubblerad och synkroniserad, så skenet blir starkare samt redundant.

De fyra timmarna på Mull of Galloway, som inföll en varm och solig septemberdag, gav mersmak inför fortsättningen.

Corsewall Point

Fyrplatsen Corsewall Point

Fyrplatsen Corsewall Point längst upp i norr på Galloway byggdes 1817 med ett 30 m högt fyrtorn, för att bl.a. säkra färjetrafiken mellan Cairnryan och Belfast. Fyrbostäderna har blivit ett fyrstjärnigt hotell och eftersom restaurangen välkomnar allmänheten är det fritt att komma innanför murarna.

Fyren är den enda på huvudön som fortfarande är utrustad med en roterande 1:a ordningens kristallins med karaktären 5

korta blixtar efter varandra var 30:e sekund. Men när jag såg närmare på linsen så blev jag förvånad, det är en lins med 16 jämnt fördelade bulls-eye fack, där två grupper om 5 fack är öppna medan två grupper om 3 är avskärmade. Hela kronan och delar av kransen är avskärmade. Verkligen udda linsarrangemang men att få uppleva 10 strålar avteckna sig mot den gråsvarta himmelen gör fyrplatsen verkligen värt besök även kvällstid.

Från Corsewall Point kunde jag se blänket från fyren Ailsa Craigs "vandrande mask". Liknar inte det minsta ett roterande fyrlykt som Corsewalls och känns lika spännande som en skorstensbelysning.

Linsen på Corsewall Point

Karriärvägen uppåt i det skotska fyrväsendet var lång och krokig, började ofta som 2:e fyrvaktare på en klipp-fyr eller en fyr någonstans på en gudsförgäten ö, därefter, om man skötte sig klanderfritt så kunde man avancera till 1:e fyrvaktare eller hamna på en trevligare fyrplats. Många års tjänstgöring med goda vitsord kunde, men behövde inte, leda till en åtråvärd fyrmästartjänst, och eventuellt på äldre dar en fyrmästartjänst på en fyrplats, som t.ex. Corsewall Point, med bra bostad och nära till samhället.

"Karriärvägen" neråt kunde däremot vara lika brant som klipporna nedanför fyrarna, vilket den förste fyrmästaren på Corsewall fick erfaras redan 1817, denne somnade på sin vakt, ljuset slocknade och fyrmästaren degraderades till fyrvaktare på klipp-fyren Bell Rock. Det var ett grymt straff, brittiska klipp-fyrar är enkla anläggningar utan några bekvämligheter, tjänstgöringsperioderna var sex veckor på fyren och tre veckor hemma. När vädret omöjliggjorde skiften och leverans av förnödenheter, kunde tiden på fyren bli avsevärt längre, det har hänt att fyrvaktarna fick livnära sig på talgljusen för att överleva.

En kuriosahändelse utspelades november 2024, vid inspektionen hittades en flaskpost inmurad i lanterninväggen för 132 år sedan innehållande en hälsning undertecknad av ingenjörerna som installerade linsen samt de tre fyrvaktarna som tjänstgjorde på fyrplatsen då. Corsewalls siste fyrmästare Barry Miller fick äran att öppna flaskan.

Killantringan

Fyren på Killantringan liknar de flesta andra skotska fyrplatserna.

Killantringan är en mellanstor fyrplats på Galloways västra kust och även denna fyr, släckt 2007 och privatägd, hade som sin uppgift att säkra trafiken till Nordirland. Fyren ligger vackert på en udde, något tjugotal meter över havet.

Fyrplatsens största "attraktion" är vraket efter 800 tons containerskeppet "Craigantlet" på botten precis nedanför fyren och som lär synas vid lågvatten. Skeppet var på väg från Belfast till Liverpool när det förläste i en svår storm. Besättningen räddades då fyrmästaren larmade sjöräddningen och militären. Men det oväntade började dagarna efter, då fartygets last spolades upp på stränderna och lasten visade sig inte motsvara fraktsedeln, det var tunnor med giftiga kemikalier. Fyrpersonalen fick lämna Killantringan under sju veckor, fyrskenet ersattes med en enkel lykta medan gifttunnorna försiktigt bärgades.

Turnberry

Turnberry i regn

Nästa planerade fyr var på ön Ailsa Craig, men båtturen ställdes in p.g.a. ihållande regn, så jag fortsatte till ett regnigt Turnberry. Turnberry ligger vid en av världens mest berömda golfbanor där bl.a. British Open spelas regelbundet. På bemanningstiden var fyrpersonalen automatiskt medlemmar i den exklusiva golfklubben, vilket gjorde Turnberry till en eftertraktad tjänstgöringsplats.

Fyren är byggd 1873 och fyrskenet sprids numera från 29 meters höjd av en enkel LED lykta.

Golfbana, inklusive de lyxiga hotellen och fyrplatsen köptes 2014 av den amerikanske affärsmannen Donald Trump, vars mamma kommer från orten. Han restaurerade därefter golfbanan, hotellen och fyrplatsen. För fyrbesökare

finns det en parkering och därefter någon kilometers promenadväg genom golfbanan. Fyrbostäderna inrymmer, förutom överlyxiga sviter, även cafeteria och bar och fyrplatsområdet innanför murarna är öppet. Det skall vi vara glada för då det inte finns något som liknar allemansrätt i den brittiska ö-världen och det är ingen självklarhet att vi får ta oss fram till en fyr via en golfbana. Det fick irländska fyrälskare erfara då vägen till den populära fyren Old Head of Kinsale, med 1: a ordningens roterande dubbellins, gick via en golfbana och golfbaneägaren stängde av vägen med ett högt stängsel. Ägaren fick dessvärre rätt i Irlands Högsta Domstol.

Drömmar man om att få froteras med brittiska aristokrater vid frukosten på lyxiga Trump Hotel så kostar ett rum från 7000 kronor natten. Det finns risk att man i stället får stängas med nyrika asiatiska affärsmän med beteende som inte har ändrats sen Djingis Khans lägereld.

Mull of Kintyre

Fyrplatsen Mull of Kintyre, lilla huset längst till höger är fyrbiträdets (occasional lighthouse keeper) bostad.

Från Turnberry var det två dagars bilkörning till Campbeltown på den avlånga Kintyre halvön, där den mytomspunna fyren Mull of Kintyre var huvudattraktionen. På vägen stannade jag i Saddell för att se Saddell Beach, där Paul McCartneys musikvideo "Mull of Kintyre" spelades in för ett halvsekel sedan. Stranden är tillåten till fots. Man känner verkligen igen sig, slottet, stranden, vita stugan och kliporna, bara blåsorkestern som fattas.

Fyren Mull of Kintyre ligger längst ut på Kintyres spets och vägen dit är en skräckupplevelse - så skriver Sharma Krauskopf, författarinnan till ett antal fyrböcker, bl.a. "Scottish Lighthouses". *"This is the most frightening and difficult journey to a lighthouse*

I have ever travelled. It is not for everyone. Just getting to the car park where the access road to the lighthouse begins is terrifying. After you reach the car park at the high pass, the road turns, and twists 1000 feet down the cliff to reach the lighthouse."

Från nästan 400 m.ö.h. ser man fyrplatsen från havsörnens perspektiv, på nervägen njöt jag av den helt magnifika utsikten, man ser bl.a. Nordirland.

Fyrplatsen är belägen på en sluttning på 80 meters höjd och nedanför fyrplatsen pekar lodräta klippor rakt ner i den brusande mörkblå oceanen. Den nuvarande fyren byggdes år 1820 (det fanns en fyr på platsen sedan 1788) och själva fyren är en monsterstor lanternin ovan-

på ett maskinhus. I lanterninen 'bor' en otroligt vacker 1:a ordningens rotationslins, tyvärr täckt sedan ett par år tillbaka med dammiga lakan, ersatt av "vandrande mask". Fyrplatsen är öppen, men dörrarna till byggnaderna skyddas med stålgaller.

När fyren byggdes, samt byggdes om, fick byggmaterial transporteras 15 km på hästryggen från en landningsplats via den omtalade vägen. Även förnödenheter fick hemtagas samma väg så de tidiga fyrvaktarna fick ett lönetillägg på 5 pund om året för att kunna hålla sig med häst.

Det numera rostbruna foghornet, som p.g.a. platsbrist blev placerat stående, är ett karaktärsdrag för Mull of Kintyre.

Mull of Kintyres kanske mest kända fyrvaktare är en av de sista, David Murchie. År 1994 kraschade en arméhelikopter vid parkeringen och David var först på katastrofplatsen, där han sprang från offer till offer för att, med risk för sitt eget liv, dra ut dessa ur det brinnande vraket – tyvärr fanns ingen att rädda. För sitt hjältemod dekorerades fyrvaktaren av drottning Elisabeth, vilket är stort för en britt. Men tänk om en liknade olycka skulle inträffa idag och det fanns offer som behövde en räddande ängel, varifrån skulle den hjälpen komma. Fyrpersonalens närvaro på avlägsna utposter innebar trygghet inte bara för sjöfolket.

Sanda

Vykort över Sanda Fyr

På tillbakavägen från Mull of Kintyre ser man en avlång ö med en fyr på dess yttre udde – det är Sanda, där anlades år 1850 en fyr på den 35 meter höga och branta klippformationen "Ship Rock".

Det som gör fyrplatsen Sanda så unik är de två runda trapphusen som leder från bostäderna till fyren. Trapphusen byggdes för att

möjliggöra att komma upp till fyren vid besvärligt väder. Bygget av trapphusen medförde att NBL överskred sin budget rejält 1848.

Sanda kan inte besökas nu för tiden, Michi Meier, en schweizisk miljonär, ägaren till fastigheten närmast bryggorna vidhåller, trots lokala protester, att bryggorna är en del av dennes privata trädgård och har förbjudit "obehöriga" att lägga till vid dessa.

Davaar

Ön Davaar ligger utanför Campbeltown och fyren Davaar är angöringsfyr för stadens hamn. Davaar är en enkel fyrplats, men dess attraktion är att Davaar är en *tidal island*, d.v.s. det är en ö vid högvatten, medan man 3 timmar på varje sida om ebb kan nå ön och fyrplatsen torrskodd. För en ostkustbo är första kontakten med en *tidal island* en speciell upplevelse. (Tidal island: på svenska tidvattenö.)

Ardnamurchan

Ardnamurchan ligger längst ut på en glest bebodd halvö med samma namn, som översatt från gaeliska till engelska betyder "headland of the great seas". Till fyrplatsen leder en single lane road de sista 60 kilometrarna, och har man otur som jag hade, att möta några hundra motorcyklar med sidovagnar, så tar resan sin tid. Vyer över Hebriderna påstås vara fantastiska, men inget jag fick se en disig dag.

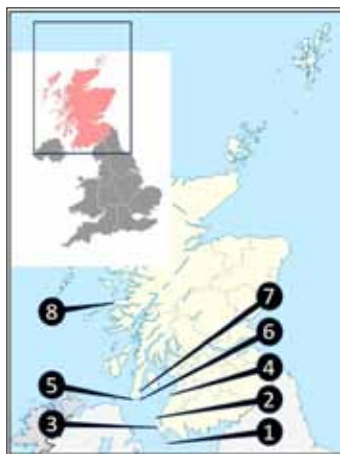
Stålcylindern som genererar fyrkaraktären.

Fyren, byggd 1848 och 35 meter hög, skiljer sig från de flesta skotska fyror, den är byggd i egyptisk stil av rosa granit och inte övermålad vit. Fyrplatsen friköptes 1996 av "Ardnamurchan Lighthouse Trust" och är öppen från april till oktober, det finns ett café och souvenirshop samt en utställning. I utställningen finns bland annat en svart stålcylinder som användes för att, inuti en trumlin, generera fyrkaraktären bestående av två blänkor 2.5 sekunder långa var 20:e sekund. Blänken åstadkoms genom två lodräta öppningar i sidovägarna på den roterande cylindern, inuti vilken fanns en ljuskälla, en olje- och senare fotogenlampa. Cylindern drevs runt med hjälp av kuggjul av en uppdragbar klockmekanism med ett lod.

Turer upp i fyren arrangeras varje halvtimme och jag hade glädjen att vara ensam gäst. I lanterninen möttes jag av en trevlig äldre gentleman som visade sig ha fyrvaktarförflutet bl.a. som occasional lighthouse keeper (fyrbiträdet) just på Ardnamurchan. Med en fyrgalning som gäst behövde han inte förklara vad fyrar är för något och varför de byggdes. Vi pratade om livet på de skotska fyrplatserna, som var ganska lika det svenska, med skillnaden att fyrvaktarna tjänstgjorde upp till tre år på samma fyrplats, därefter förflyttades de till en annan. Anledningen var att NLB märkte att det blev slentrian efter tre år och kvalitén sjönk. Fyrsamhällen var hierarkiska, han pekade ner på en liten stuga, kanske 4 x 4 meter i utkanten av fyrplatsen och förklarade att det var occasional bostad.

Fyrens 1:a ordningens trumlins låg nermonterad i förrådet, tanken var att den skulle ställas upp för visning, men man hade inte hittat någon lokal som var stor och hög nog för linsen. Hövdigheten tillät mig inte att föreslå lanterninen, där det bevisligen fanns både bredd och höjd som den "vandrande masken" inte fyllde ut.

Ardnamurchan blev den sista fyren på resan, jag hade ursprungligen tänkt fortsätta till Isle of Skye för att se Neiste Point och Ornsay, men p.g.a. tråkiga väderprognoser avstod jag.

Fyrarnas läge på kartan

1. Mull of Galloway
2. Corsewall Point
3. Killantringan
4. Turnberry
5. Mull of Kintyre
6. Sanda
7. Davaar
8. Ardnamurchan

Slutord

Jag är väldigt glad att jag genomförde resan, var lite fundersam innan, det var givande att under nästan två veckor uppleva fyrar i en miljö som skiljer sig avsevärt från Sveriges kuster. Mull of Kintyre var den absoluta höjdpunkten. Kan resan rekommenderas? Är man beredd att köra på smala vägar i vänstertrafik samt betala vad det kostar i populära turistområden (där det är mycket dyrt) så är svaret ett ja. Planera realistiskt - det tar avsevärt längre tid att komma fram på kustvägarna än vad digitala kartor påstår och körningen blir tröttande då full koncentration krävs. Den rutt jag beskrev "ger mycket kvalitetsfyr per kilometer"; för en tur till Mull of Kintyre skall gott väder avvakts.

Utdelning av "Årets VIPP 2025" den 29 april vid fyren i Morups Tånge

2025 Års Vipp till *Morups Tånges Fyrsällskap*

*Svenska Fyrsällskapets ordförande
Jan Olsén överlämnar 2025 års
VIPP till Bo Bjerke, ordförande i
Morups Tånges Fyrsällskap.*

Under festliga former och i ett strålande väder tilldelades Morups Tånges Fyrsällskap 2025 års VIPP.

Morups Tånges fyrplats är en naturskön plats med en spännande historia. Grundområdena utanför och det låga landet gjorde det svårt för sjöfarten att passera på ett säkert sätt. Skälen till att anordna en fyrplats var många. Fiskarna från Glommen behövde också en trygg vägledning. Marinen har också under lång tid haft verksamhet på platsen.

Allt detta beskrivs på ett fint sätt i utställningen som Morups Tånges Fyrsällskap anordnat. Det sker också guidning på fyrplatsen och i fyren.

En välkött fyrplats med ett fint sätt att välkomna och informera alla besökare på var skälet till att få 2025 års VIPP.

Jan Olsén
Ordförande Svenska Fyrsällskapet

Fyren ägs av Sjöfartsverket medan marken och byggnaderna ägs av kommunen.

En del av byggnaderna arrenderas av Morups Tånges Fyrsällskap och används som utställningslokal och presentshop.

Fjordskär, - en fyrplats i Kungsbackafjorden

av

Agneta Linger

"Jag hade för några dagar sedan ett samtal med en härvarande agent för Stavanger Sjöassuransförening, och kom att nämna, att ingen inseglingsfyr finnes till Kungsbackafjorden. Han föll i en orimlig förundran, att förhållandet var sådant, alldenstund Kungsbackafjorden är en så viktig hamn för vinddrifvare och seglare i Kattegat. Jag nämner detta för att påminna Eder, att icke släppa denna fråga."

Så skrev sjökapten Carl Severius Andersson på Karsegården i Onsala till tidningen Westkust den 22 januari 1875.

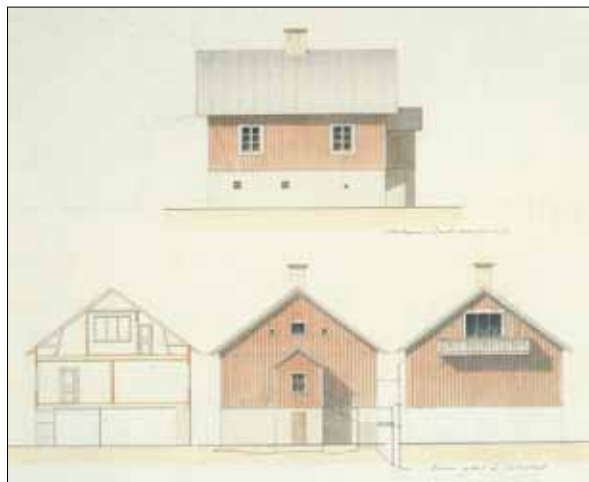
Målning av Fjordskärs fyr.

Målningen är beskuren

Den 6 oktober 1882 gick Carl Severius Anderssons önskan i uppfyllelse. Då tän- des fyren Fjordskär i Kungsbackafjordens mynning på den lilla ön med samma namn. Ön är bara cirka 20 x 70 meter och har inte någon naturlig hamn. Tjänstebåten, en liten snipa, fick under många år hissas upp i dävertar när den inte användes. Det var inte förrän 1896 som man byggde en brygga för båten.

Den första fyrmästaren var Lars August Olofsson som tjänstgjorde mellan 1882 och 1893 varefter han överflyttades till Morups Tänge fyr.

Fyrhuset i trä var ett kombinerat fyr- och boningshus med fyrfönster på båda gav- larna som stod på en stengrund. Bonings- delen bestod av två enrumslägenheter där fyrmästaren och fyrvaktaren bodde i var sin med sina familjer. I fyrfönstren satt det ljusanordningar som drevs av fo- togen. Huset var rött med en vitmålad gavel mot fjordens mynning i söder och det låg på en hög stengrund. För att kla- ra vind och vågor var det också förankrat med vajrar i berget. För att ännu bättre klara hårt väder så byggdes det 1886 en vågbrytare tvärs över hela ön.

Ritning av fyrbostadshuset

Stengrunden fungerade som en källarvåning, där man förvarade fotogen, ved, mat med mera. Det fanns också en bassäng för sötvatten som togs från taket eftersom den närmaste brunnen för sötvatten annars fanns på Krokudden på fastlandet.

Fyrhuset upptog en stor del av bredden på ön så det gick bara att passera huset på ena sidan då det på andra sidan stupade rätt ner i vattnet. I lä av huset och stengrunden fanns ett naturligt klippgolv där alla kunde sköta sina dagliga sysslor.

Hur det var att växa upp på en av Sveriges minsta fyrplatser på en sådan begränsad yta skildrar Allan Olofson, barnbarn till den förste fyrmästaren Lars August Olofson, i ett brev.

”Jag har i min ägo min farfars utnämning till Fyrmästarebefattningen vid Fjordskärs fyrplats. Handlingen är daterad den 29 mars 1882, alltså tycks min farfar Lars August Olofson ha varit den förste fyrmästaren där. Han kom med

sin familj, hustru och tre barn, från Skrivareklippans fyrplats utanför Varberg.

Min fader Johan August Olofson var det yngsta barnet, 3 år gammal, och det barnet som var bundet med ett rep, då han vistades utanför bostaden. Han påstod själv att den begränsade världen från barndomen, inte i något avseende hade varit hämmande för hans fortsatta liv, som blev både långt och lyckligt. Vid 4-5 års ålder, fick han röra sig fritt på det lilla skäret. När han fyllt 6 år fick han fritt disponera den kombinerade rodd- och segelekan.

På vykortet ser man att Fjordskär inte ligger helt isolerat men ändå utsatt.

Fjordskär med vågbrytaren från 1886 som skydd.

Till en början gick barnen i skola på Väsingsö, men ganska snart blev de inackorderade på någon gård i Onsala. Min fader bodde således på gården Gatan. Skolan i Onsala var, efter dåtidens begrepp något i särklass. Där lästes både tyska och engelska, och matematikundervisningen omfattade även den högre reguladetrin och det var heldagsundervisning hela terminen. Som jämförelse kan nämnas att min moder gick varandagsskola 3 timmar per dag under två terminer sammanlagt.

Provanterning var givetvis ett problem. Färskt kött, om man undantar sjöfågel, var delikatesser, som sällan förekom. Däremot räknades till exempel hummer som vardagsmat liksom levande färsk fisk av ädlaste slag. Under sommaren såldes hummer till badgästerna på Gottskär för 2 kr dussinnet.

Det fanns en liten grönsaksodling i en bergsskrev, men min farmor tillhörde de personer som hellre såg en vacker blomma än en, aldrig så läcker morot. Enligt min fader lär det ha funnits ovanligt många sällsynta växter på skäret. Beträffande bär, så fanns där en outtömlig mängd sådana av alla de slag på Skallalaget och närliggande öar. Efter 10 år

på Fjordskär förflyttades min farfar till Morup Tänges fyr som fyrmästare, där han avled 1902.”

Allan Olofson

1906 avbemannades Fjordskärs fyr eftersom fotogenlamporna byttes ut mot AGA-ljus som inte behövde daglig tillsyn. Två år senare släcktes den gamla fyren helt och i stället byggdes det en ny modernare fyrkur. Det gamla fyrhuset monterades ner och byggdes upp igen som lotsbostad på Vinga, det hus som idag kallas för Biskopsgården.

Fyren som finns idag på Fjordskär är från 1954 och är nu helt automatiserad. Den ägs och drivs av Onsala fyrsällskap.

*Den helt automatiserade fyren från 1954.
Foto: Esbjörn Hillberg*

Fyrtställning på Hoburgs fyr

15/6 - 17/8 2025

Föreningen Fyrtillsyn Gotland bildades då Sjöfartsverket överlät mindre fyrar på Gotland till lokala hembygd-föreningar. Syftet med föreningen är att stödja och samordna hembygd-föreningarnas arbete för att bevara de gotländska fyrarna.

Fyrtillsyn Gotland har visningsrätten till bl.a. Hoburgs fyr och hyr också delar av maskinhuset där. Inför sommaren har man sammanställt en fyrtställning. Denna pågår under perioden 15/6-17/8 dagligen kl 11-17. Fyrguider finns. Det ingående materialet är till största delen hämtat ur marinfotografen Magnus Rietz samlingar och med verk från Lars Gellerstads donerade konstsamling med fyrmotiv.

Invigningen av utställningen gick av stapeln 15 juni i strålände solsken med bubbel och ett förtärligt bord av goda smittar. Ett 30-tal gotlänningar var inbjudna för att bevittna när Arendt Engström, som bemannar Hoburgs fyrplats även om själva fyren är automatiserad, klippte det blå-gula bandet innan dörrarna slogs upp för allmänheten.

Foto: Magnus Rietz

Göran Storm
Ordförande för Fyrtillsyn Gotland

Invigning av utställning i fyren på Landsort 17 maj 2025

Dagarna innan invigningen var vädrets makter med oss. Invigningsdagen var de mot oss. Kallt, blåsigt och regn. Efter diverse elaka tankar gällande vädret så slutade det regna en timme innan invigningen.

80 väl påpälsade besökare kom för att bevittna utställningen där Fyrsällskapets ordförande Jan Olsén och Sjöfartsverkets VGd Joel Smith invigningsstalade.

Många mötte upp trots vädret.
Foto: Peter Karlsson

Maria Landin och Björn Öberg klipper bandet och därmed var fyrutställningen invigd.
Foto: Ulf Schloss

Klippningen av invigningsbandet fick Maria Landin och Björn Öberg från Landsort göra. De har lagt ner själ och hjärta i utställningen.

Det har varit ett omfattande arbete att bygga utställningen. Det började med att vi sorterade fram utställningsmaterialet i SjöV stora förråd i Norrköping.

Frakten och framför allt arbetet med att få upp allt till fyren var en utmaning. Fyren finns av naturliga skäl på en kulle så att den syns väl. Allt har fått bäras för hand då det inte gick att köra upp till fyren.

Byggandet har utförts av en kombination av personer ifrån Fyrsällskapet och lokala Landsortsbor. SjöV har förberett fyren genom att ta bort diverse väggar som inte hör till fyren och att dra om och nyinstallera delar av elsystemet.

Monteringen av linsen var en utmaning men i övrigt har det fungerat väl. Många nya informationstavlor har tagits fram. Det har blivit en mycket fin utställning gällande fyrningen på Landsort och fyrsystem generellt.

Flera har arbetat hårt och länge med att få ihop den första permanenta fyrutställningen i Svenska Fyrsällskapets egen regi. Flera sådana projekt kommer att följa.

Jan Olsén

Fyrutställningen sedd från ovan.

Foto: Ulf Schloss

Den med stor möda monterade linsen.

Foto: Lennart Stuxberg

Del av utställningen (ovan)

Allmänt om fyrar (nedan)

Foto: Emma Wegrell, SjöV

Invigning av utställning i Landsorts fyr

Sjöfartsverkets VGD Joel Smith och Svenska Fyrsällskapets ordförande Jan Olsén invigningstälade.
Foto: Ulf Schloss

I helgen invigdes den permanenta utställningen om fyrar i Landsorts fyr.

Utställningen har tagits fram av Svenska Fyrsällskapet i samråd med oss samt boende på platsen och ger en fascinerande resa genom fyrarnas historia och betydelse för sjöfarten.

70-talet personer trotsade starka vindar och fick höra informativa och varma tal från Jan Olsén, Svenska Fyrsällskapet och Joel Smith, Sjöfartsverket.

Invigningen arrangerades av Svenska Fyrsällskapet som även bekostat utställningen och lagt ned mycket tid. Vi har byggt om lite på nedre plan i fyren för ändamålet.

Nyfiken på utställningen och göra ett besök i sommar?

Visningar av fyren sker kl 11, 13 och 15 dagligen från mitten av juni till mitten av augusti. För turlista ut till Öja: <https://www.landsort.com/>

Sjöfartsverket

Landsorts fyr. Dagen började i regn men slutade i strålande sol.
Foto: Ulf Schloss

Utflykt till Huvudskär

Jan-Bertil Sölvén

Lina Lindblom berättade om Huvudskär. Foto: Anders Unosson

Söndagen den 15 juni steg 23 fyrentusiaster ombord på båten Öfarararen för färd från Dalarö till Huvudskär. Färden tog en timme och på håll syntes fyrens stolta siluett och i land var det ett flertal ombyggda fiskestugor, f.d. tullhus, vandrarhem och lotsbyggnad.

Häriifrån har man utsikt över långsmala klippor och en oändlig horisont. Dessutom kan man se sål ligga och sola sig lugna dagar.

Huvudskär är namnet på ett naturreservat med flera hundra öar och kobbar. Heter egentligen Ålandsskär eftersom fiskare från Åland kom hit då fisket fisket var lönsamt.

År 1719 ödelades området under rysshärjningarna i Stockholms skärgård. Under 1800-talet blev platsen fyrplats, lots- och tullstation. Som mest bodde 100 personer här. Det fanns till och med ett postkontor. Numera är det mest skärgårdsbåtar som lägger till och sommarboende.

Vandrarhemmet drivs av Pelle Blohm och Lina Lindblom som även guidade och öppnade fyren åt oss. Stort tack.

Fyren är byggd 1931 och en viss putsning vore nog på sin plats.

Det varnades för huggormar, som vi inte såg. Däremot anfölls vi av skrånande tärnor som vaktade sina ungar. Vi stannade 3 timmar på ön och njöt av medhavda matsäckar innan färden tillbaka till Dalarö.

Det måste framhållas att fyrsällskapet har glada och trevliga medlemmar.
STOR ELOGE.

La Lanterna, en höjdare

Marie Tilosius

La Lanterna, Genua

Hur hög kan en fyr bli? Vem vet?

Men vad man kan få fram så är fyren Île Vierge, på den franska ön med samma namn, med sina 82 m världens nu högsta konventionellt byggda fyr alltså inte en fyr som sitter på en annan byggnad utan endast byggd för ändamålet fyr. Fyren på ön Faros utanför Alexandria i Egypten, ett av gamla världens sju underverk, lär ha varit mycket hög, uppgifter på upp till 130 m finns.

Ett besök april 2024, i världens nu näst högsta, konventionellt byggda fyr, La Lanterna, i Genua i norra Italien var imponerande. La Lanterna är en angringsfyr till staden Genua.

Fyren med sina 77 meter är byggd 1543, men det finns dokumenterat att redan 1128 fanns det en fyr på denna plats och troligen tidigare ändå.

Fyren antas vara den tredje äldsta fyren i världen. Christofer Columbus farbror Antonio Columbus var fyrvaktare här på 1400-talet.

Fyren eldades först med ved och ljung, men från 1326 använde man olivolja och förstärkte ljuset med glasprismor i en lanternin. Glasprismorna var tillverkade i Venedig och Genua.

År 1840 fick fyren en roterande Fresnellins av 1:a ordningen. Linsen roterade på hjul och måste dras upp var 5:e timme.

Olivolja användes till 1898 då en kort period med acetylengas användes innan det 1913 blev fotogen. Fyren elektrifierades 1936. Under andra världskriget förstördes fyren en del men renoverades och lyser idag med modern lystechnik. Linsen är kvar och roterar och ger ett blänk var 20:e sekund. Fyren står på ett 40 meter högt berg så ljuset är på 117 m.ö.h. och vid klart väder så syns ljuset på över 50 km håll.

Fyren fungerar också som flygfyr för den närbelägna flygplatsen Cristoforo Colombo Airport.

Fyren är byggd i sten med stora "dragskruvar" som säkrar den höga konstruktionen som består av två fyrkantiga torn på varandra. På fyren sitter staden Genuas vapen, ett rött kors på vit bakgrund.

Dragskruv

Här ser man tydligt dragskruvarna som håller ihop fyren. Hissen som underlättar för fyrvaktaren att ta sig upp och slippa de många trappstegen.

Fyren är bemannad med en fyrvaktare. Upp till toppen är det 365 trappsteg men det finns numera en hiss installerad för personalen.

Fyren är öppen för besökare. Man kan gå de 172 trappstegen till den första avsatsen och beundra utsikten 360 grader runt. Innan man når dessa trappsteg är det c:a 75 trappsteg upp till fyren.

Det finns ett litet fyrmuseum placerat i botten av den försvarsanläggning som finns alldeles bredvid fyren.

Fyren är fasadbelyst med ledlampor som byter färg efter UNESCOs och FN:s olika högtidsdagar under året.

Om man skall besöka fyren är det först en 10 minuters promenad från tunnelbanan. Man måste gå den sista biten till fyren då den ligger på en udde. Området är militärt så det är säkerhetskontroll innan man får besöka fyren. Det är bra om man kan italienska för de militärer som jobbar där kan i många fall bara italienska. Skyltar finns på området med engelsk text. Ingen försäljning av souvenirer, kort mm. Du kan läsa mer på: lanternadigenova.com.

Utsikt från terrassen upp mot fyrens topp.

Provmontering av lins på Fårö fyrplats

Jan Olsén

Fårö fyrplats by night. Det röda huset till vänster kommer att renoveras och där byggs det upp ett fyrmuseum. Foto: Ulf Schloss

På Fårö fyrplats skall Svenska Fyrsällskapet bygga en utställning i gamla maskinhuset där de tidigare dieseldrivna elverken stod.

1891 anskaffades nya linsor från Frankrike. 12 linselement som var 164 cm höga och vägde 80 kg per styck och som skulle rotera för att skapa en karaktär inköptes. Hela lanterninen byggdes om för att få plats med det nya linssystemet.

1976 plockades linssystemet ner för att ge plats åt ett nytt och modernare linssystem. Den gamla linsen i alla sina olika delar ställdes in i en lada på Fårö.

Under år 2024 bestämdes att en utställning skulle sättas upp i maskinhuset. Linsen i alla sina delar hämtades och fördes till Fårö fyrplats i november 2024. Ett omfattande arbete där den tyngsta delen vägde c:a 500 kg.

Helgen den 25 – 27/4 i år åkte vi, några personer ifrån Svenska Fyrsällskapet, till Fårö för att provmontera linsen. Frågan var om den gick att återmontera i den blivande fyrutställningen. Efter några mentala sammanbrott kom vi fram till att det kommer att gå. Den kommer bli en stor och pampig central del i den blivande utställningen.

Nu skall maskinhuset renoveras ut- och invändigt. Sannolikt kan vi börja bygga utställningen under senare delen av 2025.

Praktlinsen börjar ta form. Anders Unosson, Thomas Wester och Jan Olsén, vilka med stor möda lyckats montera ihop en tredjedel av linsen. Nu återstår "bara" 8 linssektioner.

Foto: Ulf Schloss

En hel del fina fyrutrustningar har vi hittat på Fårö som kommer bli utmärkta att visa i utställningen. Mycket fyrsaker har också körts hit från Sjöfartsverkets förråd i Karlsro i Norrköping.

Mycket och tungt bärande blev det.

Foto: Thomas Wester

Vi återkommer när utställningen är klar.

Petter Rimfors drar ut linsens fundament.

Foto: Thomas Wester

Urverket från 1891 var i gott skick.

Foto: Ulf Schloss

Och om du undrar hur det började kan du gå till <https://fyr.org/wiki/index.php/Historik>. Du får veta "Hur det blev som det blev". Börja med " Fyr- och handelshistoria". Där ser du hur samhällen, handel, sjöfart och behov av fyrar växte fram.

Om du vill "nörda" in dig i det tekniska går det bra även här. Börja med att gå in på sidan <https://fyr.org/wiki/index.php/Teknik>. Där beskrivs alla typer av ljus som använts i en fyr. Och inte bara optiska fyrar har funnit användning. Så även akustiska fyrar, radiofyrar och satellitfyrar.

Av dem är GPS mest känd och idag i hela Östersjön utsatt för störningar så att Sjöfartsverket rekommenderar civil sjöfart att inte längre lita på den. Då är det skönt att de optiska fyrarna finns. De flyttar sig inte så lätt.

Andra tematiska sidor hittar du genom att i Fyrwikis sökruta skriva Fyr, Fyrskopp, Kassunfyrar, Lysbojar, Mistsignal, Radiofyrar, Historik, Navigation, Teknik, Tillverkare, Vattenvägar, Personer, Personal, Vätern och Venerns Seglationsstyrelse, Internationella fyrdagen och Källor och bildmaterial.

Mycket nöje önskar
Leif Elsby

Häradskärs fyr går att besöka igen

Våren 2024 informerade Sjöfartsverket att det gäller besöksförbud i fyren på Häradskår.

Sommaren 2024 bildades Häradskärs fyr och lotsplatsförening. Syftet är att dokumentera och bevara kunskapen om Häradskärs fyr och lotsplats, samt att informera och berätta om fyren, lotsplatsen och dess olika anordningar.

Föreningen har under våren 2025 tecknat ett avtal med Sjöfartsverket för en s.k. "visningsrätt" av Häradskärs fyr. Den ger oss i styrelsen, tillstånd att gå upp med gäster och förevisa fyren.

Det innebär att "visningsrätten" kostar en inte oansenlig summa pengar varje år. Vill du stödja oss så ta kontakt med undertecknad kassör, Lars Åman.

Häradskärs fyr och lotsplatsförening är en helt ideell förening utan vinstintresse.

Styrelsen består av:

Ordförande

Lennart Forsström

Vice ordförande

Kenneth Magnusson

Sekreterare

Bo Magnusson

Kassör

Lars Åman 0708776552 haradskar@telia.com

*Lars Åman
Häradskår*

Protokoll fört vid årsmöte med

Svenska Fyrsällskapet

Lördag den 29 mars 2025 i Mariestad - Snapengården

Närvarande: 45 medlemmar.

§ 1

Mötet förklarades öppnat av Jan Olsén som också valdes till ordförande för mötet.

§ 2

Till sekreterare vid mötet utsågs Björn Hedberg

§ 3

Till att jämte ordföranden justera protokollet utsågs Bo Björk och Anders Hagman.

§ 4

Mötet förklarades behörigen utlyst och dagordningen godkändes.

§ 5

Verksamhetsberättelsen, resultaträkningen och balansräkningen för 2024 föredrogs och godkändes av mötet samt lades till handlingarna (se Blänket 1:25). Det togs också beslut om att tilldela Färö och Örskar 1Mkr för renovering av utställningslokaler.

§ 6

Revisionsberättelsen föredrogs vilken också rekommenderade årsmötet att fastställa den ekonomiska redovisningen och ge styrelsen ansvarsfrihet.

§ 7

Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för förvaltningen under verksamhetsåret 2024.

§ 8

Jan Olsén valdes till ordförande på ett år.

§ 9

Till styrelsen valdes:

Ulf Schloss	Omval	2 år
Christian Lagerwall	Omval	1 år
Leif Elsby	Omval	2 år
Ann Holmdahl	Omval	2 år
Björn Hedberg	Omval	2 år
Anki Egelberg	Omval	1 år
Marie Cervin	Omval	1 år
Hans Falk	Omval	1 år

§10

Till revisorer valdes:

Ulf Sörvik	Omval	1 år
Johan Rosén	Omval	2 år

Till revisorssuppleant valdes:

Kenneth Odéus	Omval	1 år

§11

Till valberedningen valdes:

Marie Tilosius	Omval	1 år (ej sammankallande)

(Styrelsen återkommer med ytterligare 2 personer senast veckan före midsommar 2025.)

§12

Beslutades att årsavgifterna för 2026 skall vara oförändrade under nästa verksamhetsår.

§13

Ordförande informerade om kommande verksamhetsplan 2025 (se Blänket 1:25).
Ett arv har tillfallit föreningen på c:a 600.000 kr.

§14

Noterades att inga motioner har inkommit till styrelsen.

§15

Mötet avslutades av ordförande som tackade för ett bra möte.

Göteborg den 31 mars 2025.

.....
Björn Hedberg
Sekreterare

.....
Jan Olsén
Ordförande

.....
Bo Björk
Justeringsman

.....
Anders Hagman
Justeringsman

Enligt styrelsebeslut är namnteckningarna borttagna för att undvika otillbörligt nyttjande. Namnteckningarna finns i originalhandlingarna.

Årsmöte Svenska Fyrsällskapet

29 mars 2025 i Mariestad

Jan Olsén och Bo Björk, ordförande i Mariestads Fyrsällskap.

Värd under årsmötet var Mariestads Fyrsällskap som på ett mycket fint sätt hade arrangerat alla förutsättningar för ett bra årsmöte. Lokalen var iordningställd och all teknik fanns på plats. Kaffe/te och många olika hembakta godsaker serverades alla mötesdeltagare.

Sammanlagt hade 45 medlemmar hörsammat kallelsen.

Själva årsmötet genomfördes på ett lugnt och effektivt sätt.

Det gamla året avrapporterades och styrelsen fick ansvarsfrihet.

Det nya året inriktades med en verksamhetsplan som omfattar Blänket, Fyrwiki, programkommittéernas verksamhet samt byggandet av lokala utställningar på fyrplatser. Det kommer vara en omfattande verksamhet under det nya året.

Anders Unosson, Gay Thelander, Hans Falk och Jan-Bertil Sölvén.

Ulf Schloss och Christian Lagerwall hade mycket att diskutera.

Göran Sundström visar hur en glödnätsbytare fungerar.

Intresserade åhörare är Christian Lagerwall, Anders Unosson och Marie Tilosius.

Jan Olsén
Ordförande

Foto: Stefan Svensson

Sidan för *Barn och nästan vuxna*

Det har varit trögt med att få in bidrag till "Barnens sida". Jag hoppas att sommarens fyrutflykter resulterar i några små berättelser och/eller teckningar från barn och ungdomar.

Ett enda bidrag har kommit in. Inslaget var anonymt d.v.s. det fanns inga uppgifter om namn eller hur man kunde nå insändaren. På mailadressen svarade ingen. Jag lade ner stor möda på att försöka spåra avsändaren men förgäves.

Anonyma inslag tas inte in!

Du har väl inte glömt att i Fyrwiki (www.fyr.org och Fyrwiki) kan du om du skriver "Barnens sida" i sökrutan få upp förslag på fyrar att printa ut och sedan måla dem. Där finns lätta, medelsvåra och svårare alternativ att välja mellan. Använder du breda kriterier så välj den lättare varianten annars kan det bli svårt att hålla sig inom ramarna, men vad gör väl det. Huvudsaken är att du har kul. Om pennspetsen är smal så går det bättre att hålla sig inom konturerna. Detta är också ett tips för de som visar fyrar och då ofta har barn som besökare.

På "Barnens sida" finns också annat knep och knåp. Där finns länkar så att du kan lyssna på fyrberättelser och det finns videor att titta på.

Under "Boktips" finns det ett spel som heter "Fyrtrumf". Det kan kanske vara något för regniga dagar när det inte är lockande med utomhusaktiviteter.

Hör av er till mig (maria.elsby@gmail.com) om det är något du skulle vilja läsa om eller ha med på denna sidan.

Redaktören

Stämmer dina kontaktuppgifter i medlemsregistret?

Medlemsregister skall vara aktuellt annars går det inte att lita på. Vi vet inte om du ändrat adress eller andra kontaktuppgifter om du inte talar om det.

Fel adress kan göra att du inte får Blänket, fel mailadress att vi inte når dig.

Anmäl därför snarast eventuella ändringar av kontaktuppgifter till Svenska Fyrsällskapet, e-post medlem@fyr.org eller tel. 08-710 3333.

Redaktören

Boktips m.m.

SOS Macona

av Carl-Magnus Stolt

Ett utdrag ur boken finns i detta Blänket. Vill du veta mer om vad som sedan hände med den ende som överlevde förlisningen vid Nidingen och hans räddare så tveka inte att skaffa boken. Den är skriven med ett språk som är fångslande och man lägger inte gärna ifrån sig boken innan man kommit till slutet.

Det är en noggrann skildring av hur förlisningen förlöpte och den ger också en inblick i hur man på den tiden såg på de olika kategorierna av besättningsmedlemmar.

Författaren har lagt stor möda på redovisningen av källor och litteratur.

Boken som är utgiven på Breakwater Förlag är på 104 sidor, inbunden och rikt illustrerad. Format: 226x180x12 mm, vikt: 405 g och ISBN9789186687915. Priset inkl. frakt är 300 kr om man köper den på nätet.

Maria Elsby

Fyrglede 2

av *Henriette Marie Skjæveland & Linn Marita Andreassen*, Norsk Fyrforening

29 fyrar längs Riksvei 1 från Finnmark till Østfold har presenterats i den helt nya boken "Fyrglede 2". Boken är en fortsättning på förra årets succébok "Fyrglede".

Här får du kunskap om fyrarna på ett sätt som aldrig tidigare berättats.

Illustratören och tatueraren Linn Marita Andreassen står bakom de magnifika teckningarna, medan Henriette Marie Skjæveland som är direktör för Norsk Fyrforening har skrivit texterna som åtföljer dem.

"Fyrglede 2" är liksom den första en bok som passar både barn och vuxna. Vi hoppas att boken ska inspirera fler att intressera sig för fyrar, kustkultur och fyrens sak.

Boken kan beställas från Norsk Fyrforening genom att skicka ett mail till info@fyr.no och kostar 299 norska kronor plus porto 58 norska kronor.

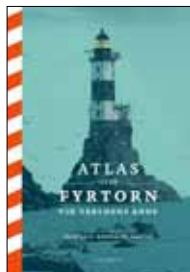
Sven Gj. Gjeruldsen
Ordförande Norsk Fyrforening

I Blänket 2025:1 fanns denna bok med som tips fast utan recension.

Redaktören

Atlas över fyrtorn vid världens ände

av José Luis Gonzales Macias

ETT UDDA FYRINTRESSE

Av en slump hittade jag "Atlas över fyrtorn vid världens ände" av José Luis González Macías i Uppsala Bokhandel. Det är verkligen en annorlunda fyrbok, skriven av en landkrabba som blivit förtrollad av fyrtorn, som han själv uttrycker det. Boken blev utsedd till årets resebok 2023 av Financial Times.

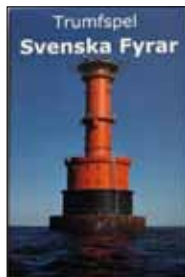
I boken beskrivs 34 fyrplatser världen över både med tekniska data och i mer poetiska ordalag. Författaren återberättar också anekdoter med anknytning till de olika fyrplatserna och anger med kartor i olika skalor var de är belägna. I suggestiva bilder visas de skildrade fyrarna i all sin egenartade prakt och utsatthet. De olika upphovsmännen som ritade och konstruerade fyrarna och något om hur det gick till när de sedan byggdes finns också med i berättelserna.

Sammantaget är det fascinerande läsning om fyrar, där en del är så avsides belägna att de flesta av oss aldrig kommer att få se dem. Boken kan verkligen rekommenderas varmt!

Boken är inbunden och på 150 sidor med måtten 248x178x18 mm och vikt 568 g. Utgiven på Lind & Co 2024 och kostar på nätet 219 kr + frakt. ISBN 978-91-8053-366-9.

Kristina Söderlind Rutberg

Fyrtrumf - ett spel om fyrar

Att spela Fyrtrumf är inte bara ett tidsfördriv utan också lärorikt. Du har chansen att samtidigt som du har roligt också ta till dig fyrfakta om 30 fyrar.

Jag konstruerade spelet som ett hobbyprojekt under pandemin och det har inget kommersiellt syfte utan när produktionskostnaderna är täckta så går överskottet till fyrunderhåll.

Vill du veta mer om spelet såsom regler, beställning och pris så gå in på www.fyrtrumf.se.

Ulf Jonsell

konstruktör och medlem nr 2550

Tipsa oss andra

Ibland stöter man på gamla och/eller nya fyrböcker och då är det bra att höra av sig till redaktören så att vi andra "fyrnördar" också kan få veta om deras existens.

Redaktören

Vår ordförande, Jan Olsén, skickar, när det händer eller skall hända något, information till oss aktiva volontärer. En del är intern info medan annat kan intressera föreningens medlemmar. Här ett utdrag.

Redaktören

Sett från ordförandens horisont

Vad har hänt och vad kommer att hända den närmaste tiden?

Arvet efter Gunilla Öhrn

Städning och värdering löper på i lägenhet, fastigheter och övriga utrymmen som tillhörde den avlidna. Det är viktigt att avveckla lägenheten så vi blir av med hyran.

Invigning av vår utställning i fyren på Landsort

Det blev en fin invigning trots att det blåste och var kallt. 70 glada besökare bevittnade invigningen. Utställningen fick mycket beröm. (Om invigningen kan du läsa på annan plats i Blänket.)

Fyrkryssningen

Allt fungerade väl. Det var en trevlig rutt där det fanns mycket att berätta om. Majoriteten av alla passagerare var medlemmar hos oss. Den sista matematiken jag fick så var vi 1126 passagerare.

Jag hade en kortare utvärdering med Birka Gotlands planeringschef innan vi lämnade fartyget. Ett snabbt beslut togs: om att det här gör vi om i maj 2026. Planering görs i slutet på detta år. Det finns många parametrar att ta hänsyn till bl.a. väderstatistik, sjöräddnings- och sjukvårdsplanering.

Under nuvarande fyrkryssning fick en person föras iland till väntande ambulans i Mariehamn, en person föll i en trappa och blev ordentligt mörbultad och en hand fick sys ombord.

Fyrutställningar på Fårö och Örskär

Här har vi kommit långt med Fårö. Detaljplaneringen är i stort sett klar. Eftersom fyrplatsen är ett byggnadsminne så måste man följa regler som gäller för detta. En stor del av planeringsarbetet kan återanvändas på Örskär.

Norrlandsresa nr 2

Resan till Bönan och Bergudden som skulle gjorts i maj är uppskjuten till i augusti och då har också ett besök på Högbonden tillkommit. Fyrmaterial för utställningsändamål kommer då att distribueras.

Fyrforum 2026

Rekognosering har gjorts och Fyrforum kommer att ha sitt nav i Ystad. Detaljplanering och budgetering kommer att göras tillsammans med SMTM i slutet av detta år.

Till Esbjörn Hillbergs Minne

Svenska Fyrsällskapet har beslutat att inrätta projektbidrag till minne av dess grundare Esbjörn Hillberg. Syftet med bidragen skall vara att främja bevarande, tillgänglighet och kunskap kring svenska fyrar och fyrväsende. Två typer av penningbidrag kommer att delas ut, anslag eller stipendier.

Anslagen kommer att delas ut till ideella fyrvårdare och avser t.ex. bildandet av fyrvårdande föreningar, reparationsarbeten på fyrar, sjömärken och fyrutrustning, göra fyrar tillgängliga och andra ändamål som styrelsen finner lämpliga för att stödja Fyrsällskapets syfte.

Stipendier utdelas till enskilda personer som avser att göra forsknings- och faktainsamling kring fyrar och fyrliv. I samtliga fall gäller att fyrarna skall vara tillgängliga för besök av fyrintresserade och/eller vara till nytta för sjöfarande. Resultat från forskningsarbeten skall göras allmänt tillgängliga.

Ansökan skall innehålla redovisning av det planerade arbetet, dess ekonomi och eventuella bidrag från annat håll. Ansökan bör också innehålla en redovisning av den sökande organisationens eller individens tidigare verksamhet. **För att erhålla penningbidrag krävs medlemskap i Svenska Fyrsällskapet.**

Har du några frågor? Kontakta:

Ulf Schloss, tel: 0704 - 67 24 73,
e-post: ulf.schloss@telia.com.

eller

Christian Lagerwall, tel: 0723 - 15 16 76,
e-post: christianlagerwall@gmail.com

Ansökningar kan lämnas när som helst men behandlas två gånger årligen, i april och oktober.

Ansökan skickas till:

Svenska Fyrsällskapet, Box 1158, 131 27 Nacka Strand, e-post: info@fyr.org.

Styrelsen

Klubbmärken, tröjor, m.m.

Nu finns de populära kepsarna igen!

Du kan beställa nedanstående artiklar genom att kontakta Ulla Hillberg på email: ulla@hillberg.com alternativt tel. 031-972148. Betala sedan in pengarna på vårt Bankgiro 5441-3174 och skriv på talongen vad du beställt.

Porto inom Sverige är inkluderat i alla priser men för endast ett exemplar per artikel.

Båtflagga med Svenska Fyrsällskapets logo, 31 x 20 cm, 230:- (tilläggsporto utrikes 20:-)

Om fyrrar - de Pharis, en översatt avhandling på latin från 1722, pris 110:- (tilläggsporto utrikes 40:-)

Fyrkortlek svenska fyrrar, 52+3 kort, pris 55:-, (tilläggsporto utrikes 10:-)

Klubb nål i emalj med logo, 45:- (tilläggsporto utrikes 10:-)

Tygmärke broderat (6 cm högt) logo, 55:- (tilläggsporto utrikes 10:-)

Keps, marinblå, broderad logo, 200:- (tilläggsporto utrikes 25:-)

Åter i lager

T-shirt, vit, transfer logo vänster arm, dam (XXL), 160:- (tilläggsporto utrikes 20:-)

Piké-tröja, marinblå, broderad logo vänster arm, dam (XL, XXL), 285:- (tilläggsporto utrikes 25:-)

Fyrböcker utgivna av Svenska Fyrsällskapet

Jubileumsbok 20 år, 192 sidor, c:a 170 bilder, hård pärm, ISBN 978-91-85581-77-1, pris 250:- (tilläggsporto utrikes 50:-)

Fyrhandbok, 320 sidor, 450 bilder, hård pärm, 116 svenska fyrrar, ISBN 978-91-975819-1-2, pris 150:- (tilläggsporto utrikes 50:-)

Hur blir jag medlem i Svenska Fyrsällskapet?

Vi vet att Blänket studeras av flera som inte är medlemmar i Fyrsällskapet. Många hör av sig för att fråga hur man blir medlem och om det är några speciella krav. Naturligtvis inte! Människor är intresserade av fyrary och Svenska Fyrsällskapet är en allmännyttig ideell förening som är öppen för alla.

Om du vill bli medlem skall du gå in på www.fyr.org och fylla i "Medlemsansökan" som du finner under "Bli medlem" alternativt maila oss på medlem@fyr.org eller ring oss på tel 08-710 3333. Därefter sänder vi en faktura till dig där det står ditt OCR/referensnummer. Inbetalning görs på bankgiro nr 5401-9344. Skriv även ditt OCR/referensnummer på inbetalningen. Årsavgift för enskild medlem är 200:-, för företag 1000:- och för föreningar 250:-. Majoriteten av medlemmarna är enskilda personer intresserade av fyrary och fyryhistoria.

Som medlem får du vår mycket uppskattade tidning Blänket i färg fyra gånger per år. Tidningen är fylld med många intressanta och rikt illustrerade artiklar och nyheter om våra fyrary.

När du har betalt din medlemsavgift sänder vi dig ett välkomstbrev innehållande våra klisterdekalers, det senaste numret av Blänket samt det senaste numret innehållande verksamhetsberättelse, etc.

Vi arrangerar årligen 25-30 föredrag samt kortare och längre fyryresor. Du är mycket välkommen som medlem och att delta i våra aktiviteter som du också kan läsa om på vår hemsida www.fyr.org.

Hur gör man för att få en artikel publicerad i Blänket?

Jo, du kontaktar redaktören (kontaktuppgifterna står på omslagets insida) via brev, telefon eller mail. Manuskripten kan vara i elektronisk form eller handskrivna. Det gör inget om det finns stavfel eller att grammatiken haltar något. Det ordnar sig, huvudsaken är innehållet. ***Artiklar i elektronisk form skall lämnas som icke låsta Word-filer. Eventuella bilder skickas separat antingen som papperskopior (som Du får tillbaka efter skanning) eller som jpg-filer.*** Bilderna måste ha en upplösning som är godtagbar för tryckning, c:a 300 dpi.

Redaktören bedömer om och när en artikel skall publiceras. Då artikeln accepterats startar en brev-/mailväxling till dess att vi båda är nöjda med resultatet.

Det är väsentligt att aviserings- och manusstopptiderna hålls. Tro det eller ej men varje tidning innebär flera månaders arbete innan den går i tryck.

Först till kvarn ..... så var ute i god tid.

Maria Elsby
Redaktör

Svenska Fyrsällskapet

Organisations nr: 802439-0216 Hemsida: www.fyr.org E-mail: medlem@fyr.org
Tel: 08-710 3333 BGnr: 5401-9344 (medlemsavgifter) BGnr: 5441-3174 (övrigt)
Bic/Swift: HANDSESS IBAN: SE30 6000 0000 0005 0942 0818

Styrelse

Ordf. Jan Olsén, Boda Byväg 13, 139 90 Värmdö, tel. 0706-223137
v.Ordf. Ulf Schloss, Alphyddevägen 8, lgh 1404, 131 35 Nacka, tel. 0704-672473
Sekr. Björn Hedberg, Sankt Sigfridsg 83B, lgh 1302, 412 66 Göteborg, tel 0705-335822
Kassör Ann Holmdahl, Höggeröd 305, 473 92 Henån, tel. 0703-539550
Marie Cervin, Bommen 11, 439 94 Onsala, tel. 0704-700771
Anki Egelberg, Vipemöllevägen 113, 224 66 Lund, tel. 0705-118919
Leif Elsby, Terrassvägen 3, Stockevik, 451 78 Fiskebäckskil, tel. 0523-22139
Hans Falk, almagrundet@bahnhof.se, tel. 0706-935011
Christian Lagerwall, Hörngatan 20, 602 34 Norrköping, tel. 0723-151676

Blänket - Redaktion

Redaktör Maria Elsby, Terrassvägen 3, Stockevik, 451 78 Fiskebäckskil, tel 0523-22139
mobil: 0707-804375, e-mail: maria.elsby@gmail.com
Leif Elsby, Terrassvägen 3, Stockevik, 451 78 Fiskebäckskil, tel. 0523-22139

Hemsida/Sociala medier

Ann-Louise Gustavsson, Hagbyvägen 11, 184 44 Åkersberga, tel. 0702-254340
e-mail: a-lo@telia.com

Fyrlexikon/Fyrwiki

Leif Elsby, Terrassvägen 3, Stockevik, 451 78 Fiskebäckskil, tel. 0523-22139,
mobil 0708-664972 e-mail: leif.e.elsby@gmail.com

Fyrpersonal

Maria Elsby, Terrassvägen 3, Stockevik, 451 78 Fiskebäckskil, tel 0523-22139
mobil 0707-804375, e-mail: maria.elsby@gmail.com

Internationella fyrdagen

Anki Egelberg, Vipemöllevägen 113, 224 66 Lund, tel. 0705-118919
email: egelberg@telia.com

Programkommitté Ostkust

Sammank. Jan-Bertil Sölvín, j.solvin@outlook.com, tel. 0734-445915
Marianne Brus, Bjurövägen 21, 742 96 Gräsö, tel. 0708-187897
Hans Falk, almagrundet@bahnhof.se, tel. 0706-935011
Christer Nettelbladt, Högbergsg. 83 lgh 1404, 118 54 Stockholm, tel 08-642 1776
Christian Lagerwall, Hörngatan 20, 602 34 Norrköping, tel. 0723-151676
Ulf Schloss, Alphyddevägen 8, lgh 1404, 131 35 Nacka, tel. 0704-672473
Anders Unosson, Splitsvägen 6, 139 55 Värmdö, tel. 0706-295786

Programkommitté Väst kust

Samman k. Marie Tilosius, Båtsman Lustigs gata 32, 422 57 Hisings Backa, tel 0705-545151
Ann Holmdahl, Höggeröd 305, 473 92 Henån, tel. 0703-539550
Göran Serbo, Rörviksgatan 35, 421 65 Västra Frölunda, tel 0704-449843

Programkommitté Gotland

Samman k. Göran Storm, Lau Gumbalde 178, 623 62 Ljugarn, tel. 0705-601190
Lotta Hanell, Lau Mattsarve 205, 623 62 Ljugarn, tel. 073-7071 1980

Programkommitté Syd

Samman k. Gay Thelander, Bagarevägen 14, 294 38 Sölvesborg, tel. 0768-464827
Fleming Eklund, Svartgränd 2, 271 43 Ystad, tel. 0705-180671
Anders Mårtensson, Tegnér gatan 16, 392 54 Kalmar, tel. 0708-675927

Revisorer

Revisor Ulf Sörvik, Mölndalsvägen 27, 412 63 Göteborg, tel. 0736-731030
Revisor Johan Rosén, Doktor Forselius gata 26, 413 26 Göteborg, tel. 0706-101219
Rev.suppl. Kenneth Odéus, Prinsgatan 3, 413 05 Göteborg, tel. 0705-680859

Valberedning

Samman k. Vakant
Vakant
Marie Tilosius, Båtsman Lustigs gata 32, 422 57 Hisings Backa, tel 0705-545151

Valberedningens sammansättning kommer att ändras!

Medlemsavgifter för 2025

Om du vill bli medlem skall du gå in på www.fyr.org och fylla i Medlemsansökan som du finner under "Bli medlem" alternativt maila oss på medlem@fyr.org eller ring oss på tel. 08-710 3333. Därefter sänder vi en faktura till dig där det står ett OCR/referensnummer vilket du skall ange när du betalar.

Medlemsavgifterna är:

Enskild medlem bosatt i Sverige	200 kr
Ideell organisation i Sverige	250 kr
Företag/Myndighet i Sverige	1000 kr
Medlem bosatt utomlands	Addera 100 SEK till avgifterna ovan

Medlemsavgift inbetalas på Bankgiro konto nr 5401-9344. Glöm ej att ange ditt OCR/referensnummer du fått.

Medlemmar bosatta utomlands kan betala via IBAN: SE30 6000 0000 0005 0942 0818
Bic/Swift-code: HANDSESS.

Medlemsavgift som betalas efter 1 oktober ett år gäller även för nästa år.

Fårö fyr by night
Foto: Ulf Schloss